

Gastone Ventura

Γνωστικές Κοσμογονίες

Μετάφραση: Π. Λιβιεράτος ©

ΓΝΩΣΤΙΚΕΣ ΚΟΣΜΟΓΟΝΙΕΣ

*Κριτικο-Ιστορικό Δοκίμιο
πάνω στις θεμελιώδεις Χριστιανικές Γνωστικές Θεογονίες*

Περιεχόμενα

Πρόλογος του μεταφραστή & σημείωμα του επιμελητή	3
Εισαγωγή	6
Κοσμογονία του Σίμωνος Μάγου	8
Η Γνώση των Οφιτών	13
Οι Βαρβηλωνωστικοί Βασιλείδης	22
Οι Καρποκρατικοί	28
Οι Βαλεντινιανοί	37
Συμπεράσματα	43
Λίγα λόγια για το συγγραφέα	55

Πρόλογος

Ως Γνωστικισμός θεωρείται το σύμπλεγμα των Γνωστικών συστημάτων του 2^{ου} και 3^{ου} αιώνα μ.Χ. Η αφύπνιση του Γνωστικισμού παραγματοποιήθηκε κυρίως από την ανακάλυψη μιας ολόκληρης βιβλιοθήκης με έργα των Γνωστικών στο Ναγκ Χαμαντί της Αιγύπτου, το 1945. Κείμενα αρχαίων Γνωστικών καθώς και μελέτες βλέπουν εδώ και πολύ καιρό το φως της δημοσιότητας. Πολλοί μιλούν για μία αφύπνιση της Γνώσης ή για επιστροφή της Γνώσης.

Γνωστικισμός είναι η Θρησκεία που η Γνώση προηγείται της πίστης. Ως φιλοσοφικό, γνωσιολογικό και θρησκευτικό σύστημα περιλαμβάνει τρία αλληλένδετα μεταξύ τους στοιχεία:

1. Θρησκεία ή τα αληθινά μυστήρια της Ενωσης Θείου και ανθρώπινου πνεύματος και της ύλης.

2. Ψυχολογία, την καλλιέργεια ή απόκτηση ειδικού τύπου διάνοιας για τη μελέτη των ιερών κειμένων.

3. Φιλοσοφία ή την καλλιέργεια της Γνώσης και της Αλήθειας ως αντιτιθέμενη προς την καθαρώς «συναισθηματική» αντίληψη της ζωής.

Δια των δύο πρώτων στοιχείων συνδυάστηκε επίσης με τη νέα θρησκεία την οποία έδωσε στον κόσμο ο Χριστός, παρόλο που ο Γνωστικισμός ερμηνεύει και παλαιότερες θρησκευτικές αντιλήψεις.

Ο Ερμητισμός, δικαίως έχει θεωρηθεί ως ένας μη χριστιανικός Γνωστικισμός (όχι ως αντίθεση με το Χριστιανισμό, αλλά επειδή προηγήθηκε χρονικά).

Δια των δύο τελευταίων στοιχείων ο Γνωστικισμός συνδυάστηκε με το Νεοπλατωνισμό, στον οποίο διδάσκονταν οι ίδιες Αλήθειες και από τον οποίο έλαβε το Ελληνικό του όνομα «Γνώσις».

Ο Κλήμης ο Αλεξανδρεύς, ένας Πρωτοχριστιανός θεολόγος, είπε: *«Η ζωή των Γνωστικών δεν είναι κατά την άποψή μου τίποτε άλλο, παρά πράξεις και λέξεις που ανταποκρίνονται στην παράδοση του Κυρίου».*

Αυτό που είναι σήμερα γνωστό ως Χριστιανισμός στις πάμπολλες μορφές του είναι, κατά μία άποψη, μία πολύ φτωχή εκδοχή του Γνωστικισμού. Αυτό βοηθά στο να εξηγήσουμε την εναντίωση των Πατέρων της Εκκλησίας κατά των Γνωστικών.

Καθώς η επίσημη Χριστιανική Εκκλησία επέβαλε τις δικές της θέσεις ως παγκόσμια δύναμη, οι εναπομείναντες Γνωστικοί Χριστιανοί, εμμένοντας ακόμη στις αρχικές εσωτερικές διδασκαλίες του Χριστού, γρήγορα θεωρήθηκαν ως οι εχθρικοί, πιθανοί ανανεωτές, που έπρεπε να αφανισθούν. Ακριβώς επειδή ο Γνωστικισμός είναι μία πνευματική οδός, οι αλήθειες του είναι διαχρονικές και πέρα από τους περιορισμούς των δομών και των εξωτερικών ομολογιών της Πίστεως.

Η «Γνώση» αυτή εκφράστηκε με ποικίλες μορφές σε διαφορετικές κουλτούρες και πολιτισμούς. Αυτός είναι ο λόγος που οι Γνωστικοί βρίσκονται επίσης και σε μυστικιστικές σχολές του Ιουδαϊσμού και του Ισλάμ. Και όπως οι Γνωστικοί Χριστιανοί, και αυτοί επίσης συχνά καταδικάστηκαν ως αιρετικοί από τους κρατούντες την εξουσία της δικής τους θρησκείας. Ο Γνωστικισμός μπορεί να θεωρηθεί ως η εσωτερική σοφία του εσώτερου ζωντανού πυρήνα του ανθρώπου, στις πρωταρχικές αυθεντικές αποκαλύψεις όλων των μεγάλων θρησκειών.

www.misraimmemphis.org

www.misraimmemphis.com.gr

Αρχαίοι Γνωστικοί υπήρξαν οι: Σίμων ο Μάγος, Λεύκιος Κάρινος, Μένανδρος, Σατορνείλος, Μονόϊμος, Καρποκράτης και ο γιος του Επιφάνης, Βαρδαϊσάν, Πτολεμαίος, Βαλεντίνος, Βασιλείδης της Αλεξάνδρειας, Μαρκίων της Σινώπης.

Σύγχρονοι Γνωστικοί υπήρξαν οι C.G. Jung, William Blake, Jules Doinel, René Guénon, G. R. S. Mead, Steven Hoeller, Friedrich Nietzsche, Helena Petrovna Blavatsky, Samael Aun Weor, Eric Voegelin, Maria Montessori. Ο πρώτος Εθνικός Μεγάλος Διδάσκαλος, Εθνικός Μεγάλος Ταξιάρχης του Αρχαίου και Αρχέγονου Ανατολικού Τύπου Μισραϊμ και Μέμφις για την Ελλάδα Τριαντάφυλλος Κοτζαμάνης, υπήρξε Πατριάρχης της Γνωστικής Ροδοσταυρικής Αποστολικής Εκκλησίας (Sar Hyeronimus).

Στη σκέψη του εικοστού αιώνα η μορφή που συνδέθηκε πιο στενά με το Γνωστικισμό είναι η του C.G. Jung.

Ο Γνωστικισμός δέχεται τρεις τύπους ανθρώπων:

- Τους υλικούς (δεμένους με την ύλη, την πηγή του Κακού)
- Τους ψυχικούς (δεμένους με την ψυχή και εν μέρει λυτρωμένους από το Κακό)
- Τους πνευματικούς, (που μπορούν να επιστρέψουν στο Πλήρωμα εάν επιτύχουν τη Γνώση και κατορθώσουν να δουν το φως).

Ο Γνωστικισμός βασίζεται μεταξύ άλλων σε δύο βασικούς και αρχετυπικούς μύθους: Στο μύθο της πτώσης του πνεύματος στον υλικό κόσμο, πτώση που έχει ως αποτέλεσμα να μη θυμάται πια την καταγωγή του και να χάσει την επαφή με το θείο κόσμο. Δεύτερον, στο μύθο του πρωταρχικού ανδρόγυνου, του απώτατου γεννήτορα όλης της Ανθρωπότητας, ο οποίος διαχωρίστηκε στα δύο (διασπώντας την αρχική εικόνα του Θεού) και έκτοτε δημιούργησε την ανάγκη της επανένωσης των φύλων. Αυτός ο μύθος ήταν εξαιρετικά διαδεδομένος και τον βρίσκουμε στο πλατωνικό Συμπόσιο (189D-191A) εκφρασμένο από τον Αριστοφάνη.

Η Γ ν ω σ τ ι κ ή Θ ε ω ρ ί α

Από το Άγνωστο και ακατανόητο, τον Κύκλο, προήλθε η μοναδική ζωή, ο Πατέρας, η εντός του κύκλου στιγμή, η αρχή της εκδήλωσης. Στη μεγάλη απόρροια, το ένα έγινε δύο. Η Εύα δημιουργήθηκε από τον Αδάμ-Κάδμον. Αυτή ήταν η πρώτη μητέρα, το απέραντο βάθος, η άβυσσος, ο κόλπος κάθε ζωής, το «Πλήρωμα» ή το πλήρες κατά την πρώτη έννοια του όρου. Αυτή η κατάσταση συμβολίζεται με τον κύκλο διαιρεμένο στα δύο.

Από το δύο γεννήθηκε ένας Υιός, ο τρίτος Λόγος, συμπληρώνοντας στον άμορφο κόσμο την αντανάκλαση των τριών όψεων εντός της μονάδας (τρίγωνο εντός του κύκλου). Η στιγμή εντός του κύκλου ή το τρίγωνο συμβολίζει την υπέρτατη αιτία που εκδηλώνεται σε τρία και σχηματίζει την ανώτερη οικουμενική Τετρακτύ. Ένα άλλο σύμβολο του Γνωστικισμού, ο σταυρός μέσα στον κύκλο είναι το βασίλειο του Πυρός, ο Υιός ο οποίος θα δώσει ζωή σε όλα τα όντα και θα γίνει με τη σειρά του ο Πατέρας των πάντων. Από το Πυρ γεννήθηκε ο κόσμος της μορφής διαιρεμένος σε ανώτερο, μεσαίο και κατώτερο πεδίο. Αυτή η αντανάκλαση των αρχέτυπων μορφών μέσα στην κατώτατη ύλη μας δίνει τον κόσμο των αισθητών μορφών και είναι ο Υιός της θυγατρός ο οποίος ήταν πατέρας κατά σειρά των κατώτατων κόσμων των αισθητών μορφών. Αυτός είναι ο Δημιουργός, ή Ιαλδαβαώθ και νοείται ως κακός! Αυτά τα πεδία εκδήλωσης εικονογραφούνται από το Μεγάλο Στρόβιλο. Στη δίνη του εμφανίζονται οι διάφορες βαθμίδες των θείων όντων, οι Συζυγίες ή Ζεύγη. Είναι οι ιεραρχίες των Αγγέλων που συντελούν στην ανοικοδόμηση του κόσμου από την πρωταρχική

www.misraimmemphis.org

www.misraimmemphis.com.gr

ουσία. Τα ζεύγη αυτά ονομάστηκαν μεταγενέστερα «Αιώνες». Είναι Πατέρας και Μητέρα ταυτόχρονα.

Η οδός της απελευθέρωσης (άνοδος του Σύμπαντος και του Ανθρώπου) συντελείται διά της γεννήσεως του Χριστού του Υιού της Παρθένου Μαρίας ή του πρώτου ζεύγους. Αυτός ο αποσταλείς κήρυξ κρατά το μυστικό κύπελλο της διάνοιας για την απελευθέρωση του ανθρώπου. Είναι η Θεία Τριάδα που καθελώθηκε στο Σταυρό (ή κατώτερη Τετρακτύ) και ένωσε την κατώτερη με την ανώτερη Τετρακτύ μετατρέποντας το κατώτερο κύκλο εκδήλωσης σε τέλεια ένωση Πνεύματος και Υλης.

Το βιβλίο

Ο Gastone Ventura, στο βιβλίο του «Γνωστικές Κοσμογονίες» μας ταξιδεύει στην Κοσμογονία όπως αυτή αποτυπώθηκε μέσα από τους σημαντικότερους Αρχαίους Γνωστικούς.

Ένα φιλοσοφικό, γνωσιολογικό και θρησκευτικό σύστημα, ο Γνωστικισμός, κρούει με τη σειρά του τη δική μας θύρα. Απομένει σε μας να την βρεί ανοικτή!
Καλό ταξίδι...

*Παναγιώτης Λιβιεράτος
Αθήνα 2014*

Σημείωμα του Επιμελητή

Επιθυμώ να διευκρινήσω κατ'αρχήν, ότι ανέλαβα την ευθύνη της επιμέλειας του βιβλίου αυτού, σε συνέχεια εντατικής επικοινωνίας μου με το μεταφραστή του βιβλίου. Σκοπός της επιμέλειας ήταν και είναι η όσο το δυνατόν ακριβέστερη μεταγραφή των Πατρολογικών κειμένων σε μία γλώσσα όσο το δυνατόν πιο κοντά στην ευρύτερα και πιο διαδεδομένα ομιλούμενη και κατανοητή, ενώ ταυτόχρονα, κατέβαλα κάθε δυνατή προσπάθεια ώστε να μην αλλοιωθεί για κανένα λόγο κανένα μέρος του αυθεντικού κειμένου, κάτι που θα οδηγούσε σε ελεύθερη απόδοση που θεωρείται (Ακαδημαϊκά τουλάχιστον) εξατομικευμένη ερμηνεία. Σημαντικό ρόλο σε αυτό έπαιξε η καθαρή βούληση να βοηθήσω όσο το δυνατόν περισσότερο τη μετάφραση καθώς και το γεγονός ότι κατέχω στη βιβλιοθήκη μου, μεγάλο μέρος των επίσημων Πατρολογικών κειμένων.

Θέλω να πιστεύω ότι η προσπάθειά μου αυτή βοήθησε στην βέλτιστη κατανόηση του κειμένου, ενώ ταυτόχρονα, πιστεύω ότι δεν έχει αλλοιωθεί καμία απόδοση του αυθεντικού κειμένου.

*Ωρίων
Eques a Diritto*

www.misraimmemphis.org

www.misraimmemphis.com.gr

**Διατίθεται δωρεάν
στα μέλη και τους φίλους του Τάγματος
Ζητείστε να σας αποσταλλεί σε pdf
στέλνοντας email στο**

secretary@misraimmemphis.com.gr